

Pretraga...

[NASLOVNICA](#) [NOVOSTI](#) ▾ [SVIJET](#) ▾ [KOLUMNΑ](#) ▾ [KULTURA](#) ▾ [NAŠI GRADOVΙ](#) ▾ [INTERVIEW](#) ▾ [FELJTON](#) ▾ [GRAD](#) ▾ [GALERIJA](#) [GRADITELJI MIRA](#) ▾ [ENG](#)

**ŠKOLA
KRITIČKOG
MIŠLJENJA**

KRITIČKO MIŠLJENJE NA DJELU

AKO SMATRATE
OVAJ PROJEKT VAŽNIM
PODRŽITE NAŠ RAD

Sabahudin Hadžalić: Neznanje više nije samo moć, danas je to način života

 Autor Amer Bahtijar
29.9.2020. u 12:27

Povezani članci

- Svi putevi ne vode u Dubrovnik
- Otvoren 19. veličanstveni Sarajevo Film Festival
- PRAZAN GRAD
- Kosovari poručuju: Neće biti ustupaka sa naše strane
- MIŠO KRSTIČEVIĆ VRAĆA STJEPANA FILIPOVIĆA
- Kurspahić: Duhovi devedesetih

Like 8

Foto: *vijesti.ba*

Social media
Podijeli

Print

Pošalji e-mail

TACNO.NET APLIKACIJA

aplikacija
za Android

PREUZMITE NA
Google Play

IZBOR UREDNICE

HDZ protiv NATO-a: Trasom autoputa kroz vojnu imovinu

Sabahudin Hadžalić je rođen 1960. godine u Mostaru. On je pisac, pjesnik, novinar, profesor, naučni radnik i urednik. Napisao je 24 knjige (poezije, proze, eseja kao i udžbenika za univerzitete u BiH i u inostranstvu) a njegov umjetnički i naučni rad je preveden na 25 svjetskih jezika i objavljen je knjige u BiH, Srbiji, Francuskoj, Švajcarskoj, SAD i Italiji. Član je najvažnijih udruženja i društava književnika u BiH, Srbiji i Crnoj Gori kao i Fondacija i Asocijacija širom svijeta. Kao profesor je predavao i još uvijek predaje na univerzitetima u BiH, Italiji, Litvaniji i Poljskoj.

Razgovara: Amer Bahtijar

Profesore Hadžaliću, često pišete o medijskoj pismenosti, koliko je bh javnost medijski pismena?

Da, ima jedna mōdrā rijēka/Širōka je dubōka je/Stō godīnā širōka je/Tisuć ljetā dubōka jēst, kako veli onomad veliki Mak Dizdar. Moje je stanovište da je potrebno drugačije preformulirati pitanje, generalno, i govoriti o medijskoj nepismenosti, a ne pismenosti u Bosni i Hercegovini (RS & FBiH).

Radi se o apsolutnoj medijskoj nepismenosti naroda, građana, ljudi ovdašnjih, a empirijski je dokazivo obzirom da je veoma lako izmanipulisati ne samo publiku, javnost, već i same kreatore, prenosioce informacija, medijske uposlenike-novinare. Pogotovo ove posljednje jer, kako sam još 1998. godine rekao: „Danas, kao onomad u onom ratu, dva svjedoka, i postaješ novinar“. Copy-paste novinarstvo koje danas egzistira u virtualnom svijetu realiteta je rođeni brat populističkih smjernica kontrole svijesti, ali i savjesti.

Pismenost, manipulacija i pluralizam su tri riječi koje su pretpostavka pozitivnog ili negativnog razvoja zdravog društva neposredne demokratske svijesti unutar jedne društvene zajednice. Kada se to dešava u tranzicijskom, prepolitičkom društvu gdje još uvijek dominiraju razumijevanja usmjerena pokretima, a ne partijama/strankama, isključivostima, a ne uključivostima, dijeljenjima a ne zbrajanjima, sukobima, a ne kompromisima mogućeg poliloga, a uz pretpostavke daljnje usložnjavanja političke, ekonomski i sveobuhvatne socijalne pojavnosti djelovanja svih aktera aktuelne društvene stvarnosti u Bosni i Hercegovini (RS & FBiH), potrebno je metodološki uspostaviti moguću alternativu navedenim kontrastima.

Primjer kada Milorad Dodik kaže svojim mladim socijademokratima[1]: *„Samo angažman u politici omogućava da realizujete svoje ideje. Možete biti najbolji student ili najbolji stručnjak u nekoj oblasti ali ako niste u sistemu vlasti, ako niste dio vlasti, sve to može izgledati kao zabluda.“* Umjesto da društvo kontroliše politiku, kod nas još uvijek politika kontroliše društvo.

Medijska pismenost u sebi nosi dvojako značenje – kao pojam je definisana kao sposobnost pristupa, analize, vrednovanja i odašiljanja poruka posredstvom medija dok je esencijalni fokus medijske pismenosti ovladavanje kritičkim i kreativnim vještinama, znanjima koja su od pomoći da se povežu složene ideje, neprestano propituju pojavnosti, pokušaju prepoznati odgovori koji će zadovoljiti urođenu znatiželju svakog od nas, ali i identifikuju pojedinačne, ali i šire, društvene zablude.

Politički pluralizam modernog bosanskohercegovačkog društva itekako može biti prednost usmjerena kvalitetnom razvoju multidimenzionalne svijesti svih njenih građana i naroda, ali samo pod uslovom da se, u kontekstu razvoja zdravog društva neposredne demokratske svijesti, zajedničkim, usaglašenim

aerodrom Ortiješ bit će sveden na helikopterski eskadron

⌚ 12:17, 26.Sep 2020

Predsjedničke laži

⌚ 08:24, 25.Sep 2020

Vladimir Nazor o Titu: 'Suđeno mu je da uđe u povjest našeg naroda'

⌚ 10:19, 24.Sep 2020

NAJČITANIJE

ZVIJEZDA OTPORA

⌚ 17:31, 22.Sep 2020

Nikola Vučić: Borbu za ljudska prava smatram svojom etičkom obavezom

⌚ 11:58, 22.Sep 2020

Dino Mustafić: GRAĐANSKA EMPATIJA ZA BiH

⌚ 09:00, 21.Sep 2020

FELJTON

ARMIJA BIH U HAAGU (9): Paradoks Haškog suda: što uvjerljivija istina, to snažniji otpor prema njoj

⌚ 09:57, 1.Aug 2020

ARMIJA BIH U HAAGU (8): Presuda Naseru Oriću još je jedna optužnica protiv srpske politike i vojske

⌚ 10:06, 25.Jul 2020

ARMIJA BIH U HAAGU (7): "Jebi se, Bože, ako postojiš, što me nisi od ovoga sačuvao!"

⌚ 09:37, 18.Jul 2020

naporima svih subjekata koji kreiraju bosanskohercegovačku stvarnost, pronađe *modus vivendi* koji nijednoga trenutka neće narušavati pravo drugoga i drugačijeg na vlastitu opstojnost i pojavnost unutar društva. Naime, sloboda drugih i drugačijih prestaje onoga trenutka kada "moja sloboda ugrožava slobodu drugoga i drugačijeg".

Kada su predsjednika HDZ-a BiH Dragana Čovića na jednoj konferenciji novinari upitali za objekat koji namjerava graditi u zaštićenoj zoni grada Mostara, naselju Bare, on je kazao:
"Nisam kupio zemljište u toj Bari, ali nemojte zloupotrebljavati ovakav prostor za bilo kakva slična pitanja." [2] Jučerašnja laž postane istinom u javnom diskursu (mada je to uvijek i bila), ali kod medijski nepismenih ljudi lako se može kanalizirati kao napad na narod, a ne na onoga koji laže.

Značaj medijske pismenosti se, prije svega, vidi u uticaju medija na glavne demokratske procese. Za demokratsko učešće građana u Bosni i Hercegovini (RS & FBiH) potrebne su vještine kritičkog mišljenja i samozražavanja sa ciljem odgovarajuće pojavnosti unutar donošenja odluka od mikro do makro područja interesa i participacije samih građana. Medijska pismenost omogućava prvenstveno djeci, budućim građanima – političke odabire, shvatanje političkog diskursa i učestvovanje u njemu. Time će i kao punoljetni, medijski pismeni, dobro obaviješteni građani donositi samostalne odluke o demokratskom izbornom procesu. No, i adolescenti, mladi ljudi i odrasle osobe, ali i najstariji građani nerijetko trebaju biti medijski opismjenjeni, naročito zbog činjenice da u vremenu novih medija i novih tehnologija, znanje koje posjedujemo zastarjeva veoma brzo i da je svakako potrebno cijeloživotno učenje i unutar medijske pismenosti svih generacija građana. Današnji mediji svakako utiču na oblikovanje mišljenja, uvjerenja i stajališta. Bez obzira na razlike u stepenu uticaja medija, svi istraživači se slažu da mediji utiču na društvo. Shvatanjem tih uticaja medijska pismenost nas sprečava da postanemo zavisni od medija. Odnosno da barem kontrolišemo način odabira, način čitanja i donošenja odgovarajućih odluka zasnovanih na "čitanju" medija koji su nam dostupni.

U Bosni i Hercegovini ona stara "tačno je, bilo je na TV" danas, nažalost, u oba njena entiteta, glasi "tačno je, bilo je na Facebook-u i/ili online portalu". Botovi i trolovi su lideri fake news-a u današnjem populističkom okruženju matrice fašističkog šovinizma unutar kojeg egzistiramo od 1990. godine. Medijska pismenost je osnovna prepostavka uspostavljanja društva razvijene demokratske svijesti gdje neće doći do političke manipulacije od strane subjekata političkog pluralizma, a na osnovu upravo nedovoljne medijske pismenosti samoga društva. Svakako je najvažniji dio profesionalnost samih intermedijatora, novinara, one specifične osobnosti koja se nalazi između bosanskohercegovačke javnosti i izvora informacija.

Da li ljudi mogu, i pod kojim uslovima, da slobodno izražavaju svoje mišljenje, ideje i stavove? Sposobnost da mislimo dala nam je priroda, ili, kako se na drugačiji način tumači – Bog. "*Muslim, dakle, postojim!*" [3]. To pravo i slobodu ne može nam oduzeti nikakva vlast, pa ni najrigidniji totalitarni poredak. Jednostavno, svako može da misli i da šuti. Problem se javlja ako to što misli hoće da saopšti i drugima.

Za poslanike javne riječi, u prvom redu za profesionalne novinare, to je pitanje što smijem i što ne smijem, ne da znam, nego da *objavim*. Tek tim činom novinarski iskaz postaje javan, a uz njega odmah slijedi i odgovornost autora za objelodaniju riječ. U krajnjoj liniji, u svim zemljama najbolje novinarstvo bi bilo ono u kome bi svi novinari mogli i smjeli da objave sve što znaju. Ipak, takva je situacija rijetko bila ostvarena. Svaki poslanik javne riječi koji se oprobao u novinarskom poslu sigurno ima sopstveno iskustvo o tome što je znao, a nije bio u mogućnosti da objavi. On zna, takođe, i zbog

DOSJE

Tuži državu zbog Artukovića
14:14, 11.Aug 2020

Slovenski sud potvrdio – Hrvatska sudjelovala u lančanom nezakonitom protjerivanju migranata
15:42, 20.Jul 2020

Slučaj Ćuruvija danas pred Apelacionim sudom
11:55, 7.Jul 2020

GRADITELJI MIRA

Amer Obradović: Nema slobode bez suočavanja sa prošlošću
14:09, 16.Sep 2020

Dino Mustafić: Društvo zgažene vrline
12:05, 14.Sep 2020

Nijemci protiv fašizma
09:35, 22.Aug 2020

VIŠE OD SPORTA

VELIKI POVRATAK JUSUFA NURKIĆA: Svjetski, a naš!
13:28, 7.Aug 2020

Manuel Neuer i pjesma ultranacionalističkog benda: U okruženju desničarskih simbola
09:00, 15.Jul 2020

Michael Jordan donirao 100 miliona: Nećemo stati dok ne iskorijenimo rasizam
09:44, 6.Jun 2020

čega je odustao od javne riječi – da li je bio spriječen silom zakona i nekog autoriteta (cenzura) ili se plašio da poneše odgovornost za posljedice svoje javne riječi (autocenzura).

Sukob, želja da se govori javno i strah od posljedica tog čina ili tereta odgovornosti proističe iz činjenice da je pravo na slobodu izražavanja misli i osjećanja prirodno ljudsko pravo. Ono pripada korpusu ljudskih prava i osnovnih sloboda koje su iskonske i fundamentalne, kao što su to pravo na život, na slobodu, na svojinu, na integritet ličnosti ... I, zdravorazumski posmatrano, ovakva prava uvijek su se smatrala neporecivim. Kao što niko i nikada nije poricao da sunce izlazi i zalazi, tako se o postojanju osnovnih ljudskih prava nije izražavala sumnja. Ali, mnogo sukoba oko te notorne činjenice (izlaska i zalaska sunca) nastalo je kada bi se postavilo pitanje: zašto se to događa? Da li zbog toga što se Zemlja okreće oko Sunca ili obrnuto? Ako ste na ovo pitanje dali odgovor koji se suprotstavlja tada važećoj „istini“ ili dogmi, mogli ste zbog javno iznijetog mišljenja da završite i na lomači. Danas, u Bosni i Hercegovini (RS & FBiH) de iure lomače ne postaje, ali de facto su tu – negacija, ignorancija, pljuvanja, difamacija, dok bahatost i oholost postaju normalni, sastavni dio naših života. Pogledajte samo odgovor Bakira Izetbegovića na novinarsko pitanje vezano za Asima Sarajlića: „Ja, i?“[4]. Kratko i bolno jasno, zar ne? Bahato i osiono, iznad svega.

Tako se i o uživanju osnovnih ljudskih prava i sloboda diskutovalo, ali i otvaralo mnoštvo sporova i dilema kada bi se postavilo pitanje: Pod kojim uslovima se ona mogu uživati i da li postoje granice preko kojih se ne mogu praktikovati? Odgovori na ova pitanja imali su posebnu važnost za novinarsku profesiju jer je ona po prirodi svog posla usmjerena uvidu javnosti, tj. javnom mnjenju.

Kada govorimo o slobodi kritike, Winston S. Churchill, britanski državnik, u intervjuu koji je dao New Statesman[5], britanskom magazinu za društvena i politička pitanja, 7.1.1939. je naveo: „*Sa kritikom se ne moramo složiti, ali ona je potrebna. Ona ima istu onu funkciju kao bol u ljudskom tijelu – ona nas upozorava na nezdravo stanje stvari. Ako obratimo pažnju na vrijeme, opasnost se može izbjegći, ali ako se potpisne navedeno, kobni poremećaj se može razviti.*“

No, profesionalni novinari, oni koji poštuju profesionalne etičke standarde, moraju izbjegavati, tokom implementacije vlastitog oblika nezavisnosti, da ne zalutaju u aroganciju, elitizam, izolaciju ili nihilizam. Istovremeno, bez integriteta, novinarstvo je sumnjivo i nepouzdano, a ne može mu se vjerovati unutar njegove pojavnosti. Integritet daje novinaru autoritet da istražuje pitanja, „bací svjetlo“ na „mračna mjesta“ i da kopa tamo gdje drugi neće. Kada je u pitanju, kako navedosmo ranije, informisanje sa ciljem razvoja demokratskog društva različitih subjekata političkog pluralizma, iznimno je važno da se konkretna javna rasprava o pitanjima značajnim za društvo uobiči na osnovu pouzdano čvrstog profesionalnog novinarstva.

Kako možemo, kada smo suočeni sa situacijom preplavljenosti društvenim mrežama, prevazići problem sa kojim se novinarstvo suočava? Probleme glasina, manipulacija dezinformacija, laži, obmana i hipokrizije političara koji su spremni čak i da zakone mijenjaju ako im lično odgovara, odnosno drugim riječima – da prilagođavaju zakonodavstvo vlastitim interesima i na taj način direktno, ali i indirektno uzurpiraju sve mogućnosti za uobičavanje društva deliberativne demokratije koje možda jeste jedini izlaz ne samo za ovdasnje prostore jugoistočne Evrope, već i šire, u globalnom smislu riječi[6]. Problem medijske nepismenosti je globalni problem, ako pođemo od laži koje populistički plasira i predsjednik SAD-a, Donald Trump[7] a da većinska populacija koja ga prati, okom ne trepne osim časnih, medijski opismenjenih pojedinaca.

RIJEČ MLADIH

Inkluzivna kultura sjećanja, temelj nezavisnog novinarstva

⌚ 11:21, 13.Jul 2020

DJEĆJI KUTAK

ZIMSKI DEČIJI BAL

⌚ 11:21, 13.Jan 2020

‘Bosančica za djecu’ autorice Aleksandre Nine Knežević: Djeca imaju zadatak da sačuvaju vlastiti kulturno nasljeđe

⌚ 12:53, 24.Jul 2019

GRAD

Zapis o Boki

⌚ 12:03, 29.Jun 2020

Hutba u Aja Sofiji

⌚ 11:53, 1.Jun 2020

Prag i naši ljudi u njemu

⌚ 14:56, 1.Apr 2020

BUDIMO HUMANI

U2 donirao milijune medicinskom osoblju u Irskoj

⌚ 10:37, 9.Apr 2020

Humanitarna utakmica za Ramizu

⌚ 11:43, 11.Feb 2020

Banjalučki novinar Mišo Vidović treba pomoći u liječenju teške bolesti

⌚ 10:57, 24.Jan 2020

Stanje medija u našoj državi je kombinacija cenzure, autocenzure, a kako to već duže vrijeme nazivaju medijski kritičari na svim stranama, i biltenizacije medija prema kojoj brojni mediji imaju funkciju da prenose stavove pojedinaca kako bi ih učinili društveno prihvatljivim.

Mnogi smatraju da se novinarstvo otuđilo od svoje suštine, od principa koje je ova profesija nekada predstavljala. Novinari, više nego ikada, trpe pritiske lobističkih i drugih grupacija, mnogi su usvojili autocenzuru ili djeluju u okviru uredničke politike koja nerijetko prati želje kapitala i marketinga.

Tko je odgovoran za stanje u medijima? Je li danas veća sloboda izražavanja, veća represija ili su to dvije strane istog novčića?

Takozvano „slobodarsko društvo“^[8] je došlo na mjesto željenog „zdravog društva“, a sa time i moralna anarhija, čak i kada je medijsko opismenjavanje u pitanju.

BiH (RS & FBiH) „slobodarsko društvo“ – ako ga možemo nazvati na taj način – treba posmatrati u kontekstu neslobodnog, zarobljenog društva, društva koje je okovano siromaštvom, egzistencijalnim strahom, epidemijom neznanja i odsustvom elementarne hrabrosti i radoznalosti. I kako od takvog društva očekivati da se medijski opismeni?

Konkretno, moj prijedlog je sljedeći: *Pravo jeste jednako odgovornost, odgovornost jednako empatija, a empatija jednako jednakopravnost*. Dakle, koliko prava toliko i odgovornosti uz neprestano kritičko propitivanje svakodnevnih istina. No, kako je religija dogma *de iure*, populisti i koriste religiju *de facto* kako bi predočili da je sve ovo što nam se dešava božje davanje i da se moramo pomiriti sa tim. Ili kako Sejo Sexon iz Zabranjenog pušenja reče [„Muzej revolucije“](#): „Kad si tako pametan, što nemaš par miliona eurića?“^[9]

No, progresivnost socijalne države otvorene svijesti i savjeti može biti samo uobličena i unutar medijske pismenost kao proces internacionalizacije jer kako nedavno Noam Čomski reče: “Internacionalizacija ili izumiranje“. Jako, konkretno i istinito! Evo, zahvaljujući teorijama zavjere oko COVID-19 pandemije, pred nama je roj medijski nepismenih koji nam ufuravaju „istine crno-bijele“ unutar naučne nesnalažljivosti suočene sa nečim do sada neviđenim. I umjesto da radimo na rješavanju problema, mi kreiramo nove optužujući jedni druge za nešto što je van naše moći. Zbog toga će medijski pismene osobe kritički opservirati sve, od onoga što čuju od zvaničnih organa vlasti, ali i i od osoba iz naše svakodnevnice, od popova do hodža i facebook prijatelja. Ali, provjeriti, provjeriti, provjeriti. Koliko god to bolno bilo za sve nas. Kritički “razarajući” današnje vječne istine radi sutrašnjih istina kvalitetnog življena.

Već 25 godina govorimo o reformi obrazovanja, neću vas pitati dokle smo stigli sa tom reformom, već jesmo li je uopće počeli?

Odlično pitanje kojim ste dali djelomičan odgovor vi sami, u drugom dijelu upita. Ne nismo ni počeli, suštinski. Ako posmatramo formu, kao i sve u ovoj državi ovdje i sada, forma početka je zaokružena, jer imamo i HEA-u (državna Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta), ali suštinski nismo ni počeli još. Ovo govorim meritorno, iako nerado da ne bi izgledalo nesuvlivo narcisoidno (mada je danas potrebno istinu ponavljati deset puta kako bi se prenebregnula laž), ne samo kao ekspert HEA-a, već i ekspert sličnih agencija iz više zemalja Evropske unije, ali i profesor sa EU univerziteta. Naime, prije pune dvije godine (2018.) sam uputio Pismo BiH javnosti^[10] iz kojeg izdvajam dio: “...Smatram da o navedenom javnost Bosne i Hercegovine treba biti upoznata, obzirom

da su Izbori završeni i možemo se fokusirati više, jače i brže (ostavimo stranke/partije da se dogovaraju oko raspodjele "kolača" zvanog vlast) na konkretnе probleme u visokom obrazovanju, odnosno na koji način mi, eksperti Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranja kvaliteta Bosne i Hercegovine, da budemo uključeni u realizaciju akreditacije Univerziteta (akreditacije studijskih programa, što je sljedeći korak) u Bosni i Hercegovini (konkretno, S.H., iako je na listi eksperata od avgusta 2016.g., nikada nije pozvan u Komisiju – obzirom da ne pripada nijednoj političkoj stranci/partiji a o tome je više puta, prvo unutar zatvorenog kruga Agencije – na radionicama – jer svako od Ministarstava predlaže sebi lojalne ljudi, da podrže njima lojalne univerzitete, za članstvo u Komisijama za akreditaciju, umjesto da HEA bude ta koja određuje članstvo – mada mi je odgovoreno da HEA predlaže 15 a Ministarstva biraju 5 – na šta sam ja replicirao da će Ministarstva samo odabratи "svojih pet, naravno", zavisno kojoj stranci/partiji pripadaju eksperți, ali i Ministarstva – a kasnije, kada sam vidio da "psi laju a karavani prolaze" javno uputih email dopis prema ENKI – Evropskoj asocijациji za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (a oni me vratiše na HEA-u jer je to unutrašnja stvar Agencije, po njima...)".

Evo, upravo sam prije par dana dobio poziv, poslije četiri godine članstva kao ekspert HEA da učestvujem u Komisiji stručnjaka za akreditaciju jednog od univerziteta. Nadam se, da će se do kraja godine i priključiti Komisiji, a šta će biti od akreditacije za neki od univerziteta, živi bili pa vidjeli.

Sve nam je tako u ovom društvu, jer šta očekivati od HEA-e, ako Vijeće ministara BiH za Vijeće za nauku predlaže početkom septembra 2020.g. 13 članova, od kojih 2 (dva)[11] imaju manje od deset referentnih citata na Google scholar-u (plus još dva koji imaju 12 odnosno 5 citata i jedna osoba sa samo 2 referentna citata). Eo ipso, što manje znaš to više umiješ, a što više znaš to manje umiješ.

Elem, u mom otvorenom pismu sam naveo prijedloge kako krenuti od početka, a kada ćemo, to još ni Džekna ne zna, a kako rekoh u pismu: „*Dakle, pitanje svih pitanja je: Kako je moguće da u godini 2018., odnosno u drugoj deceniji XXI stoljeća/vijeka kada je kompletan akademski svijet u Evropi fokusiran na dvije riječi: "kreativnost i inovacije" unutar naučno-istraživačkog, ali i visokoobrazovnog fokusa, u Bosni i Hercegovini mi i dalje jašemo sulude konje podjela vrteći se u bezličnom krugu isključivosti, samodostatnosti i provokacija koje su sve samo ne dijalog kompetentnih stručnjaka unutar visokoobrazovnog procesa*“.

Nedavno je najavljeni otvaranje još jednog privatnog Univerziteta u Sarajevu što je izazvalo negativne kritike u javnosti. Šta trebamo uraditi da nam kao u svijetu privatni fakulteti budu elitni, a ne mjesto prodaje diploma?

Danas, ovdje i sada, uopće nije važno da li govorimo o privatnim i/ili državnim fakultetima jer i jedni i drugi izvrsno sarađuju po dva aspekta:

1. Profesorskom, jer je mnoštvo kolega sa državnih koji tezgare na privatnim i obrnuto, gdje god je moguće, u oba entiteta. Evo, napravite istraživanje i doći ćete do frapanih podataka koji govore o licemjerstvu zasnovanom na pravima da predaješ na više fakulteta i da na taj način zarađuješ više novca, ali etički, pred nama je raspad sistema. Obrazovnog. Zbog nedostatka vremena za sve studente gdje bi se kreirao kreativno-inovativni odnos jer ja, dok sam predavao u BIH uvijek sam govorio studentima da želim da me ubijede da nisam u pravu. I, naravno, cilj je od njih uboličiti osobe koje kritički promišljaju umijećem da nauče braniti tezu bez hoda „grlom u jagode“ do kraja semestra. A najljepši dar je svakom profesoru kada može reći da je student bolji od njega, kada vidi da je danas na doktorskim studijama u Londonu i ili

usavršavanju na najbolim univerzitetima u SAD. Ja sam to doživio. Ne samo od strane studenata u Italiji, Poljskoj i Litvaniji već i od strane mojih studenata iz BiH.

2. Studentskom, koji završavaju bachelor studije na državnom univerzitetu i idu na privatni univerzitet na master i dalje studije, kao i vice versa. To ništa nije čudno i trebalo bi biti normalno, da živimo u državi uobličenih pozitivnih vrijednosti.

Sa druge strane, kvalitet i validnost diploma se određuje izvrsnošću istraživanja preko mjerljivih instrumenata naših univerziteta koji se na svjetskim listama, bez obzira da li se radi o privatnim ili državnim, nalaze daleko, daleko iza evropskih, a kamoli svjetski poznatih i priznatih univerziteta. Mnogo je važnije što danas imamo kolega kako sa privatnih, tako i državnih univerziteta koji ne smiju javno objaviti svoje doktorske disertacije. Zbog čega? Da budem blag kazavši – jer su im upitnog naučnog i metodološki kvantitativno kvalitativnog sadržaja. Ne želim izdvajati nijedan privatni niti državni univerzitet kao primjer pozitivnog ili negativnog statusa, ali sam očeviđac radova studenata i kod jednih i kod drugih dok prolaze nerijetko kao i plagijati. Nemali broj puta sam govorio studentima: „Kada već prepisujete (a online možete pronaći mnoštvo *fake* radova), promijenite ekavicu u iječavicu.“, uz šalu im vraćajući radove sa molbom da urade kompletno novi seminarski rad u određenom roku. Ne možete očekivati da u zemlji poremećenih vrijednosti, gdje ljudi sa američke crne liste zbog korupcije, kao Nikola Špirić postaju članovi Komisije za izbor i praćenje rada Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (23.09.2020.) u Bosni i Hercegovini (RS & FBiH) visoko obrazovanje bude zvijezda vodilja. Mada ni EU nije neko veliko pozitivno usmjerjenje obzirom da je na čelu slične Komisije u EU Dubravka Šujica, najblaže rečeno kontroverzna političarka iz Hrvatske koja je, dok je bila u Dubrovniku, veoma brzo i veoma lako došla do velikih, neprovjerenih, sumu novaca[12].

Moj lični stav je da sve diplome, magistarske/master teze i doktorske disertacije i imenovanja u zvanje od 1992. do dana današnjeg u BiH (RS & FBiH) trebaju biti provjerene od strane nezavisne komisije nekorumpiranih stručnjaka sa najmanje 200 referentnih citata, objavljenih knjiga iz struke, ali i uz korištenje programa (lako ih je naći online) za kontrolu plagijata. Da budem jasan, polazim od sebe, pa i svi ostali da budu pod provjerom. Lako je provjeriti – mnoštvo je doktora nauka/znanosti koji nemaju dostupne doktorske disertacije online. Ako već stavlјate doktorsku diplomu na zid vaše radne sobe (a 85 % kolega to čini. Ja ne, jer bi mi trebalo pola kućnih zidova za sve jer za mene obična Zahvalnica ima veliki značaj – zbog toga su sve složene i čekaju neko novo vrijeme i prostor da budu pokazane i prikazane) zbog čega nemate dostupnu vašu doktorsku disertaciju u javnom prostoru (kada kažem javni prostor, mislim na www stranice).

Eo ipso, ako me pitate za konkretnu mogućnost otvaranja privatnog univerziteta u Sarajevu, zašto da ne, ako relevantnošću zaslужuje uspostavu a da ne bude pronača sumnjičivo zarađenog novca. Osoba koja ga planira otvoriti već ima u vlasništvu univerzitet u Goraždu[13] i očito je da kako veli Sejo Sexon, već ima „par miliona eurića“. E, sad, još uvijek nije dozvoljeno pitati za prvi zarađeni milion, zar ne?

Pažljivo pratite politička dešavanja u BiH, čini li vam kao da stalno gledate reprizu jako lošeg filma?

Odgovoriću vam mojom kratkom pričom esejističkog usmjerjenja još iz 2003. godine, objavljenom u časopisu MOST u Mostaru, a kasnije i u knjizi „Organizirana anarhija“, 2004. godine:

„Ludilo!

Nestadoše baš kao da ih nikada nije ni bilo...ili se, možda, varam!

Napeto je, profesore! Kako napeto? Šta se dešava?... Kao oparen skoči dragi mi lik...Zar ne vidiš? Sve oko nas ukazuje na vruću jesen. Penzioneri se spremaju na štrajkove. Predsjedništvo i Vlade na svim nivoima razmatraju «crnu listu» kao da im od od toga zavise budući dani a studenti (da ne pominijem radnike ovdašnje), kolege moje, pripremaju izlazak na ulice u svim većim gradovima zbog neriješenog problema finansiranja njihovog smještaja u domove. Specijalni režimi se ukidaju. Nove vizije se rađaju...i kako ne bi bilo napeto. Izgleda da si ovaj put u pravu.

No, pogledaj malo i vedriju stranu. Mapu puta ispunjavamo. Sporo, ali sigurno. Usvajamo amandmane na Ustav širom BiH. U Federaciji se polako tope paralelni odnosi, a u Republici Srpskoj nedavno Pedi dade zadatak Ministarstvu lokalne samouprave da odmah dostavi odluku svim općinskim administracijama kako im valja popuniti strukturu zaposlenih na osnovu popisa iz 1991.g.

Jeste, ali u isto vrijeme strah me je, profo moj! Sviše lijepo izgleda da bi bilo istinito. Cijena potrošačke korpe raste a plaće...nestaju u sivilu najava otvaranja novih radnih mjeseta. Novopečeni tajkuni otpuštaju, a ne zapošljavaju. Ukidaju, a ne imenuju. Uništavaju, a ne stvaraju. Odbijaju, a ne spajaju. I tako dalje moj dragi prijatelju!

No, želio bih ti predložiti jednu tezu koja me proganja već odavno a ne želim ići u javnost sa njom dok ne čujem tvoje mišljenje. Mogu li? A kada nisi mogao, studente moj! Samo naprijed- čuh eho vlastitog ega kako nestrpljivo očekuje elaboraciju na temu...Naime, imam osjećaj da je sve ovo planski pripremljeno na ovakav način jer:

- Prije nekih dvadesetak godina sastali su se, potajno pripremajući to, nekoliko budućih vodja svih naroda ovdašnjih u želji da finansijski obezbijede sebe i

nešto malo svojih poslušnika oko njih.

- Zatrovaše predivnu vodu izvora sa kojih smo pili pročišćenu vodu nadahnjujući se svijetom budućnošću našom.
- Razdvojše braću po tlu i podijeliše se po krvi i naciji ubivši slavensko biće u nama.
- I sada pokušavaju istrajati na podjeli nečega što je već podijeljeno.

Lijepo rečeno. Teza za razmišljanje, ali kao i što reče – dijete već podijeljeno!... Idem sa protutezom za tebe: Prošlošću se baviš i sadašnjošću hraniš, ali vizije budućnosti nemaš! Kako stvoriti valjane prepostavke budućnosti, napretku usmjerene ako braniš teze ovakve naravi u sadašnjosti prostoj?

Očekivao sam to pitanje. A odgovor jeste:

- Uvesti kontrolu biranih. Po izboru na funkcije bez obzira na mjesto i veličinu iste, svaka tri mjeseca raditi provjeru obećanog, uradjenog i realiziranog.
- Ako ne zadovolje, kazneni poeni (njih 30 za svaka tri mjeseca) idu njihovoj stranci i kada stranka ispunii kvotu od 100 kaznenih bodova, gubi mjesto koje je dobila na izborima i na njeno mjesto dolazi slijedeća

stranka po broju glasova i opet sve pod kontrolu.

- I bez obzira bila to plava, zelena ili crvena stranka, pred zakonom i pravdom su svi isti- svi odgovaraju provjerom usmjereni.*

I tek tada ćemo moći očekivati da negdje do, bar ja tako mislim, 2020. godine stvorimo pretpostavke da ljudi birani od naroda (ili više njih) i za narod (ili više njih) budu uslužni servis tom narodu za dobrobit istoga naroda (ili više njih). Zbog naroda (ili više njih) samog.

Preljepo pričaš. A kako to izvesti:

- U zemlji gdje se vrlo dobro zna cijena svake usluge.**
- U zemlji gdje je prestiž varati sebe a onda i ostale.**
- U zemlji gdje je najisplativije biti licemjer i hipokrit.**
- U zemlji gdje neznanje jeste mjerilo znanja a ne obrnuto.**
- U zemlji gdje...**

Dosta, profesore moj! Misliš da ja to ne znam . Znam, znam prijatelju, ali pokušavam pronaći alternativu beznadju ovdašnjem. I....

- 1. Kada bi svatko od nas barem to pokušao, stvorili bismo pretpostavke boljeg življenja na ovim prostorima.*
- 2. Kada bi svatko od nas barem želio vidjeti sebe u ovom beznadju kao osobu zadatog cilja općem dobru što stremi.*
- 3. Kada bi svatko od nas pogledao bližnjega svoga i rekao samome sebi kako je ovu zemlju samo posudio od budućih generacija a ne prisvojio za sva vremena.*
- 4. Kada bi svatko od nas.....*

E, sada si pretjerao– prekinu me profesor. Na trenutak zastade a zatim i reče nešto što će mi ostati zauvijek kao mjera svih stvari ovdje i sada:

Ne želim pobjeći od istine baš kao ni ti, ali da bi stvorio pretpostavke za sve to o čemu govorиш moraš uraditi slijedeće:

- Vladavina prava über alles;**
- Demokratija kao pretpostavka autokratskih vidjenja prošlosti, sadašnjosti i budućnosti;**
- Čovjek kao biće prepoznato u riječima KAKO RADI a ne KAKO SE ZOVE;**
- Dvije stvari se moraju Uraditi unutar nečega što životom zovu: UMRIJETI I PLATITI POREZ.**

*Ušutio sam na trenutak. Zavukao ruku u džep i izvukavši neprijavljeni pištolj što ostade mi iza rata (a kome nije!) hladno nacijah u njegovom pravcu. Šta to radiš? – zabezeknuto mi se obrati. Ništa, samo stvaram pretpostavke. Ne trebaš mi više, profesore stari, i hladno pokušah sasuti čitav **bubanj/šaržer** u lice drugara moga.*

Čuh samo jedan pucanj. I onda zasvijetli i....zatamni..

A pretpostavke? Pretpostavke ostavljam vama, čitaoci dragi, jer ni profesora a ni studenta više nema.

U ime općeg dobra.

Individui usmjerenog.

Dosta je bilo.

I previše.

A ništa nije, ne može i neće biti uradjeno.

Zbog ludila koje vlada prostorima našim.

Ludila isključivosti, neznanja i mržnje.

Odlazim, ali ne kao prije.

Ovaj put zauvijek.

“MOST” broj 165 (76), avgust/kolovoz 2003.”

Dakle, prije sedamnaest godina. O tempora, o mores!

Dino Mustafić u zadnjem tekstu kaže “da su Dodik i Čović rehabilitovali srpsko-hrvatski savez iz ratnog vremena (Milošević-Tuđman, Karadžić-Boban), kojeg treba nazvati pravim imenom – antimuslimanski savez”, mogu li Čović i Dodik ostvariti ambicije po pitanju Bosne i Hercegovine?

Da pojednostavim – to je već realizirano, samo nas niko još nije obavijestio, kada su njihove planirane ambicije u pitanju. Kao onomad kada sam na pitanje urednika, kolege Tarika Heljića sa Radia Federacije BiH, 2018. godine boraveći u Varešu bogohulio: „Nije Bosna i Hercegovina od Sebilja do Katedrale. Bosna i Hercegovina je i Vareš, Armagedon današnjice. Zbog toga političari moraju raditi, ne samo gledati van Sarajeva“. No, imamo i „Cvetković-Maček“, da budemo do kraja otvoreni, još onomad pred onaj, II Svjetski rat.

Da, Dino Mustafić je u pravu, ali to nikada nije nestalo, i samo bi ga dopunio da je sve bilo „gurnuto pod tepih“ za odgovarajuće vrijeme koje je danas, sada i ovdje, veoma aktuelno zbog anemične, ignorantske, neznalačke i bahate, uslovno nazvavši bosanskohercegovačke politike koju predstavljaju bilo lijevi i/ili desni apoleti tzv. „odbrane Bosne, ali i Hercegovine“ dok su u svijetu lobirali za stranačke/partijske, lične, ali i vjerske a ne državno – društvene interese drage nam BiH (RS & FBiH).

Ipak, obzirom da nada umire posljednja, naivan kakav jesam, u dalje se nadam, mada sam 2014. godine, tijekom februarskih protesta, govorio direktno u Domu mladih, dolazeći u okviru delegacije ANI Kruga 99 (u auli Doma mladih – svjedok je Nidžara Ahmetašević) da im se (političarima, tada) daju rokovi Plenuma sa tačnim zadacima izvršenja, jer ako se produži, sve će se razvodniti. Nisu me poslušali, a znate kako je sve završilo. Govorio sam i ovo, između ostalog, na jednoj od sesija[14] Kruga 99, tada: „Kao građanin ove države i član Krug-a 99 otvoreno sam protiv “politike dalnjih kreditnih zaduženja države, i svih nivoa vlasti“ već sam za procesuiranje odgovornih (rok – 15-20 dana od strane stručnih i nezavisnih tužilaštava i organa gonjenja) u skladu sa mojim stavom koji se od 10.2.2014. nalazi i na mojoj zvaničnoj www stranici: “Moje ime, znanje i umijeće podržava sve ono što

vodi konsocijacijskom polilogu sa ciljem zadovoljenja usmjerenog procesuiranju svih onih koji su se okoristili periodom 1990 – 2014 sa ciljem zadovoljenja neobuzdanih pljačkaških ambicija.

Nestranačka, ekspertna vlada na svim nivoima vlasti je pretpostavka uobičavanja moguće alternative "organi(ziranoj)zovanoj anarhiji" koja se odaziva na ime moderne, trenutne Bosne i Hercegovine. Ali, uz istovremeno kreiranje takozvanog "mehanizma opoziva" koji se aktivira u roku od šest (6) mjeseci od imenovanja, ako se pokaže da se desilo da je "sjahao kurta, a uzjahao murta.". U navedenom je novac I ako mi neko kaže da bi to moglo trajati godinama, pozivam se na stavku gdje sam navodio zakone koji su im to omogućili. Necemo ići u "lov na vještice" već u "lov na lopove" koliko god mi šutjeli o tome. Primjera radi, dobio sam Poziv od Vlade Iraka da zajedno sa kolegom Žarkom Milenićem iz Brčkog učestvujem na Završnoj manifestaciji "Bagdad, glavni grad arapske kulture 2013.g." u ime Bosne i Hercegovine koja će biti održana od 19.2. – 23.2.2014.g. Tražio sam od institucija vlasti samo 400 KM dnevica da imam tokom boravka od četiri dana jer ostale troškove snosi Vlada Iraka, kao Istaknuti samostalni umjetnik, ali ni država, ni federacija, ni kanton, ni grad, ni općina mi nisu pozitivno odgovorili...nemaju taj novac, ali imaju za nonsense svakodnevnice kao što je jedan prosječan ručak u elitnom sarajevskom restoranu. Ja idem u Irak za par dana, ali sa svojih 50 Eura u džepu jer sam sposoban, ali nisam podoban ni jednoj političkoj opciji. Ne dozvolite da budemo nezavisni od pameti već nezavisni od njih, da ne pominjem drugačije nazive. Rokovi do 30 dana.". Eleml, odgovor je zameo vjetar, kako to lijepo veli Bob Dilan.

Da li je bošnjački nacionalizam najbolji saveznik svima onima koji žele BiH kao zbir tri etničke zajednice?

Kompliment je kada bilo koga, bez obzira radilo se o Bošnjaku, Srbinu ili Hrvatu, nazovete nacionalistom u Bosni i Hercegovini (RS & FBiH). Nacionalista je borac za „egalite, fraternite, liberte“ – „jednakost, bratstvo, slobodu“. Ne slažem se sa vama da ih možemo zvati nacionalistima. Ovdašnja plemena i njihovi predstavnici su šovinisti fašistički i potrebno je nazvati stvari pravim imenom, jer onaj tko daje ulicama i školama nazive po Mili Budaku, Draži Mihailoviću i Mustafi Busuladžiću nije ništa drugo do fašistički šovinista. Njihovo razumijevanje realiteta danas je JEDNAKOST kada odabrane porodice/obitelji u jednakosti kradu; DOMOVINA/OTADŽBINA kao utočište hulja da svaki put kada nekome kažete da je kriminalac, on odmah veli da je to napad na narod i SLOBODA da mogu raditi šta hoće i kako hoće jer je ovo „slobodarsko“, a ne „zdravo“ društvo, naravno.

I tu nema znakova jednakosti za današnje vrijeme (ne zaboravite da je Međunarodni sud u Haagu institucija koja je dokazala i prikazala krivnju za protekli rat koji je počeo kao agresija, a završio kao građanski na direktno jasan i dokazima metodološki omeđen način) i jer su sve tri gore navedene osobnosti bili na strani koja je izgubila II svjetski rat. Nažalost, u svijetu jesu izgubili rat, ali na prostorima bivše SFRJ nisu. Da ne bude nejasno, u posljednjih šest godina pišem za magazin Eurasia Review (SAD) itekako o navedenom (a nisam plaćenik ničiji već samo sopstvene svijesti i savjesti) i o fašističkom šovinizmu u BiH, Hrvatskoj, Srbiji i Sloveniji upravo pisah tokom 2020.g.[15]

Da li se opozicija, koja je bila formirala vladu KS, nada da je ipak moguća drugačija vlast u BiH?

Kao što je sve tranzicija ovdje i ta opozicija je tranzicijska opozicija. To je kao kada pravite kolač i dodate sastojke koji bi bili dobri, odvojeni, u drugom kolaču, a ne baš u onom koji predočavate. *Eo ipso*, ta opozicija ima kratki rok trajanja za skidanje sa vlasti korumpirane i nepotizmom omeđene

vlasti, ali dugoročno je kao „pas koji grize vlastiti rep“. Različite ideologije i interesi oko banalnih pitanja. Davno sam napisao: „Prije rata smo imali religiju ideologije, a danas imamo ideologiju religije.“, što se i vidjelo kod organizacije LGBT parade ponosa koja jeste održana, ali dalje od toga se nije otislo, kako unutar tadašnje koalicije, tako i prema daljnjoj kreaciji „zdravog“ društva. Da budem još jasniji, a ovo je vidljivo itekako u Sarajevu projicirajući se širom Bosne i Hercegovine (RS & FBiH – sigurno se pitate zbog čega non-stop navodim u entitetu – zbog pogrešne percepcije u dijelu medijski nepismenih ljudi kako u oba entiteta, tako i u okruženju – da je Bosna i Hercegovina ono oko Sarajeva i malo dalje, a da su entiteti, prije svega RS, nešto na drugoj planeti).

Dopustite mi, molim vas da se pozoven na moj tekst iz juna/lipnja 2001.g. (MOST, broj 139 – nova serija 50), jer se zaista ništa nije promijenilo, za proteklih devetnaest godina:

» Zbog čega sve ovo? Metodologija, nauka mogućeg je neumoljiva. I kada pomislim da se ništa od svega ovoga nije moralno desiti, ne želim tražiti odgovore tamo gdje ih nema, već jednostavnom riječju odgovoriti na pitanje – **KAKO?** Jer i cilj nije bio ništa drugo do licemjerna želja pojedinaca željnih manipulacija ljudskim dušama ovih prostora da uobliče južnoamerički model življenja narodima ovdašnjim. Zbog čega je toliko droge na ulicama Sarajeva, Zenice, Tuzle, Bugojna, Travnika, Banja Luke, Mostara, Čapljine, Posušja...?«

Odgovor je jednostavan.

I cilj to jest bio. **Omogućiti totalno bezvlašće i proizvesti situaciju u kojoj će sve postati moguće.** O, kako su dobre učitelje imali. Sve one što bjehu izopćeni sa ovih prostora još pedesetih godina... Vratiše se u predvečerje ratova i donesoše plan! Ne plan. Osvetu! Da, osvetu zbog svega onoga što njima bješe učinjeno u mladosti grijesnoj. Upropastiti okoliš. Čovjeka. I zemlju. **Bosnu i Hercegovinu (RS & FBiH)**. Učiše se na južnoameričkim suludim snoviđenjima. Koja još egzistiraju. Donesoše pošast ludila koje obuhvati širinom svojom ovdašnje prostore.

Zbog čega dojučerašnji prosjaci preko noći postadoše vladari naših duša?

Odgovor je jednostavan.

Laž! Da, priča o ugroženosti vitalnih nacionalnih interesa postade njihova besa. Riječ bez pogovora odrasla u strahu sopstvene sujete. Laž koju gebelovski ponavljaše hiljadama/ tisućama puta. Laž o zelenoj, plavoj i crvenoj boji koje zajedno i ne mogu ništa drugo dati do učmalo sivilo nestanka jedne od njih (ili čak svih zajedno?). A kolorit? Njega nema i nikada ga bilo nije. Njihova je jedina prava. Istina.

Zbog čega korupcija objedini ljudske spodobe što štitonošama novoga oblika demokratske misli se nazvaše?

Odgovor je jednostavan.

Tamo gdje svi kradu, nitko ne krade. I krug je zatvoren. Nemilosrdno zatvoren kako bi isisao i posljednju želju pravednika ka boljem životu. Onome što vodi ljudskome kraju gdje neće biti žala za promašenim godinama življenja. Uzeše mi dekadu. Deset godina patnje su jednim pokretom, potezom gumice, jednostavno izbrisali. I kada nada ponovo pokuša stvoriti kreaciju same sebe, javiće se ponovo, suludi u svojoj nakani da ubiju čovjeka u meni.

Zbog čega poslušni u prve redove?

Odgovor je jednostavan.

Ne dozvoliti da itko, što naznaku sopstvenih stavova imaše, skeptičnost vlastitu pokaže. Razlog? **Ne dovoditi u pitanje riječi vođe.** Stavove vođe. Mišljenje vođe. Jer Vođa je narod. A on, pojedinac što ga vođom zovu je samo izvršilac narodnih želja. Realizator vjekovnih/ stoljetnih želja za konačnim oslobađanjem od samoga sebe. Jednom rječu – umiranjem.

Odgovor je jednostavan.

Ne složen već zbilja jednostavan. **Onog trenutka kada opći interesi budu daleko iznad pojedinačnih tada ćemo konačno prestati služiti NJIMA.** Onoga trenutka kada... Do tada ću pokušati boriti se djelom da konačno postanem dio općeg dobra, a ne šutnjom orvelijanskog doba, pojedinačnim težnjama usmijeren. I kao što pjesnik reče **“da li će sloboda umjeti da pjeva kao što su sužnji pjevali o njoj...”?**, slobodi to neću dopustiti, jer valja mi živjeti za taj dan. Dan nekih budućih generacija uobličen u temeljima sadašnjosti. Dan dobrih ljudi. Dan istine i pomirenja.

Dan kada neće biti važno KO SI već KAKO radiš unutar sopstvenog poslanja. Radi sebe samoga. Unutar cjeline što se društvo zove.«[16]

Naivnost blješti, zar ne?

Koliko je zabrinjavajuće za naše društvo da je broj obrazovanih ljudi koje možemo nazvati časnim imenom *intelektualac* skoro pa zanemarljiv?

Potrebno je dodati još jednu riječ: angažirani, prije riječi “intelektualac”. Naime, kod nas, a mislim prije svega na prostore Balkana, odnosno jugoistočne Evrope, odnosno zapadnog Balkana – izaberite, imamo pogrešnu definiciju angažiranosti kod intelektualaca, što bi se podrazumijevalo, zar ne, ako si intelektualac, da budeš i angažiran? Podrazumijeva se da “intelektualac” jeste angažiran i ako navodimo da je to *pleonazam*, ako mi dopustite, on to svugdje jest osim na prostoru, Bosne i Hercegovine (RS & FBiH).

Zbog čega? Jer imate masu intelektualaca koji su prošli kroz fakultet, ali fakultet nije prošao kroz njih. No, na stranu i to, jer intelektualac ne mora završiti visoke škole da bi to bio. Termin intelektualac potiče od latinske riječi *intellectus* i glagola *intelligere*, što znači RAZUMIJETI. Mi ovaj pojam koristimo da bismo označili osobu sa visoko razvijenim intelektom, analitičkim mišljenjem, kritički omeđenim. E, tu se vraćamo na početak i vaše prvo pitanje o medijskoj (ne)pismenosti. Očito je da imamo mnoštvo nepismenih, zar ne?

Jer, intelektualac je, prije svega obrazovan čovjek, koji rasuđivanje potkrijepljuje činjenicama (ne *fake news* informacijama i izvorima teorija zavjere), naučno i iskustveno dokazanim. Šta imamo mi danas kod naših “intelektualaca” – visoko razvijeni intelekt, ali bez analitičkog, raščlanjujućeg mišljenja. Šta nastupa tada nego manipulativni sklop izuzetno pametnih stručnjaka na vlasti koji vladaju uz pomoć “interesnih grupa”, a mi ih pogrešno strankama/partijama zovemo.

A biti angažiran intelektualac ovdje i sada znači patnju, debelu patnju u borbi za preživljavanje.

I, da, nigdje zemlje sa više univerziteta i više obrazovanih ljudi a manje angažiranih intelektualaca sa znanjem od BiH (RS & FBiH).

Obzirom da neznanje više nije moć.

Ono je način življenja.

[1] <https://www.faktor.ba/vijest/dodikovi-savjeti-mozete-bitи-najbolji-student-i-strucnjak-ali-ako-niste-u-vlastи-sve-je-to-zablude/1267>

[2] <https://www.slobodnaevropa.org/a/zbog-luksuzne-vile-porodice-covic-preusmjerena-rijeka/24818609.html>

[3] „Cogito, ergo sum“ – René Descartes (1596-1650)

[4] <http://republikainfo.com/bakir-izetbegovic-ja-i/>

[5] Prijevod: NOVI DRŽAVNIK – Info: <http://www.newstatesman.com/archive/2013/12/british-people-would-rather-go-down-fighting> – Winston S. Churchill: „*Criticism may not be agreeable, but it is necessary. It fulfills the same function as pain in the human body; it calls attention to the development of an unhealthy state of things. If it is heeded in time, danger may be averted; if it is suppressed, a fatal distemper may develop.*“

[6] Eurasia Review, USA (14.6.2016.g.), autor Sabahudin Hadžalić: <http://www.eurasiareview.com/14062016-world-as-global-sin-deliberative-democracy-as-the-only-way-out-essay/> ...Prijevod dijela eseja sa engleskog jezika...citat: „Javna diskusija unutar forme deliberativne demokratije ima centralnu poziciju u procesu opravdavanja zakona i principa na kojima je zajednica zasnovana. Hajde da zaključimo kako je sve interes, od pojedinačnog do zajedničkog. Tako da interes, unutar demokratskog, za razliku od nedemokratskog društva, bi trebao biti zadovoljen za ciljeve zajedničkog dobra. Zbog čega onda imamo podjednake ishode i u demokratskim i nedemokratskim društvima? Na obje strane imamo vlastoce i vladane. Na obje strane imamo bogatu manjinu i siromašnu većinu i kao *contradictio in adiecto*, svi je provedeno voljom naroda. Razlika između „volje“ na obje strane je samo u tome koja sredstva mi koristimo da bi tu „volju“ i realizirali. Zbog čega, u tom slučaju, postoji problem korištenja deliberativne demokratije, ako ništa drugo, u demokratskom društvu? Velika, zaista velika pitanja se pojavljuju, u tom slučaju. Naime, na demokratski način neko je izabran. Na demokratski način, zakoni su prihvaćeni i doneseni. Na demokratski način svi mi patimo širom svijeta, za dobrobit demokratije. Kako i navedoh, velika pitanja se pojavljuju: *Pitanje integriteta odabranih: Pitanja većine na vlasti; Pitanje upitnosti odluka demokratski izabranih. Bez obzira što oni realiziraju svoj posao i misije unutar demokratije kao dio procedure. Naravno, a šta ako takva vrsta demokratije ne funkcioniše i ako se svodi na izvršenje volje nekolicine za dobrobit samo nekolicine. Zar ne bi bilo bolje da imamo izvršenje volje svih za dobrobit svih?*“....kraj citata.

[7] Daniel Dale fact-checks Trump's briefing – about Donald Trump's lies – CNN: <https://edition.cnn.com/videos/politics/2020/09/16/trump-white-house-briefing-fact-check-daniel-dale-sot-tsr-vpx.cnn>

[8] Primjer navedenog za prostore Jugoistočne Evrope – esej iz Euroasie Review, USA, autor Sabahudin Hadžalić, 18.10.2015.g.: <http://www.eurasireview.com/18102015-south-east-europe-on-edge-of-civilization-what-would-happen-if-it-happened-essay/>

[9] <http://www.zabranjeno-pusenje.com/ba/diskografija/?cid=165>

[10] <https://sabihadzi.weebly.com/bih-10102018.html>

[11] Zijo Pašić (nemoguće ga je naći na Google scholar-u); Dražen Barbarić samo 2 (dva citata) na dan 23.09.2020.g.; Dušan Jokanović = 12 (dvanaest) citata na dan 23.09.2020.g.; Zdenko ostojić (nemoguće ga je naći na Google scholar) i Esad Delibašić = 5 (pet) citata na dan 23.09.2020.g. ; <https://www.klix.ba/vijesti/bih/na-nivou-drzave-imenuje-se-novi-sastav-vijeca-za-nauku-predlozeno-13-osoba/200908021>

[12] Info: <https://www.index.hr/vijesti/clanak/ovo-je-jahta-dubica-suica-je-nije-prijavila-u-isto-vrijeme-glumi-sirotinju/2120773.aspx>

[13] Provjereno na dan 24.09.2020.g.: <https://www.iug.ba/rijec-rektora/>

[14] <https://sabihadzi.weebly.com/krug-99-1622014.html>

[15] <https://www.eurasireview.com/author/sabahudin-hadzialic/>

[16] <http://www.most.ba/050/017.htm>

Like 8

TAGOVI: AMER BAHTIJAR SABAHUDIN HADŽALIĆ

 Autor Amer Bahtijar
29.9.2020. u 12:27

Social media
Podijeli

 Print Pošalji e-mail